

JPF 2013/147

Gerechtshof Arnhem

20 december 2012, 200.103.600; 200.103.607; 200.103.610; ECLI:NL:GHARN:2012:BZ0618.

(mr. Lieber

mr. Smeeïng-van Hees

mr. Hillen)

[Verzoekster] te [woonplaats],

verder te noemen: de vrouw,

advocaat: mr. J. Nederlof te Tilburg,

en

[verweerder] te [woonplaats], (Duitsland),

verder te noemen: de man,

advocaat: mr. D. Kotterman te Arnhem.

IPR-echtscheiding, Nevenvoorzieningen, Verrekening huishoudelijke kosten, Rechtsverwerking, Verrekening Duits pensioen

[BW Boek 1 - 84 ; BW Boek 1 - 141 lid 3 jo. 1:143 ; BW Boek 6 - 2 ; Wvps - 2]

» Samenvatting

De man en de vrouw hebben hoger beroep ingesteld inzake de nevenvoorzieningen die naar aanleiding van de echtscheiding zijn getroffen. Het geschil in hoger beroep gaat ondermeer over de afwikkeling van de huwelijkse voorwaarden van partijen en de verevening of verrekening van de Duitse pensioenrechten van de man.

Deel van het geschil zijn de gemaakte kosten in het kader van de huishouding over 2003 tot en met 2006. Volgens het hof ligt het voor de hand aan te nemen dat de onderlinge verrekening periodiek plaats dient te vinden na het verstrijken van ieder kalenderjaar. Dat is niet gebeurd. Het hof heeft vastgesteld dat er meer is uitgegeven dan er binnen is gekomen. In elk geval is het gehele inkomen van de vrouw daaraan uitgegeven. Het hof komt tot het oordeel dat de vrouw het recht heeft verwerkt om over de jaren 2003 tot en met 2006 de teveel betaalde kosten van de huishouding te verrekenen nu het onmogelijk is om te reconstrueren wie precies hoeveel hieraan heeft bijgedragen. Bovendien was zij op de hoogte van ten minste een deel van de feiten maar heeft vanwege de lieve vrede tijdens het huwelijk geen actie ondernomen. Hieraan doet niets af dat partijen bij huwelijkse voorwaarden een afwijkende vervaltermijn voor de vordering zijn overeengekomen.

Verder is de verevening van pensioenrechten van partijen in geschil. Het hof overweegt hieromtrent het volgende. Vaststaat dat de man een pensioenuitkering van BASF ontvangt van € 1.481,68 en € 5.320,87, beide per maand. De man stelt dat dit laatste pensioen (Performance Pensioen) niet voor verevening in aanmerking komt, omdat het geen ouderdomspensioen is en hij daarvoor geen premies heeft afgedragen. De vrouw betwist dat. Het hof merkt op dat de man geen nadere informatie over dit Performance Pensioen, zoals een pensioenreglement in het geding heeft gebracht. Het hof is van oordeel dat het Performance Pensioen een ouderdomspensioen is, nu het een pensioenvoorziening betreft in het kader van een arbeidsovereenkomst. Verder geldt dat elke betaling die zijn grond vindt in de toezegging van betaling van ouderdomspensioen mede in de verevening dient te worden betrokken, tenzij zulks uitdrukkelijk anders is bepaald (art. 2 lid 1 Wet Verevening Pensioenrechten bij Scheiding (WVP); HR 12 augustus 2005, ECLI:NL:HR:2005:AT2619, NJ 2005, 528). Dat geldt, nu op het huwelijksvermogensregime van partijen het Nederlandse recht van toepassing is, op grond van art. 1 lid 8 WVP ook voor de pensioenen van de man ingevolge een buitenlandse (Duitse) pensioenregeling, zij het dat het recht op uitbetaling van de vrouw in dat geval slechts jegens de man

bestaat en niet jegens de pensioenuitvoerder. Dat er geen premies zijn afgedragen en dat de man de uitkering al tijdens het huwelijk genoot, doet aan de noodzaak tot verevening niet af.

Nu de grieven van partijen slagen, kunnen de beslissingen van de rechtbank niet langer in stand blijven.

[beslissing/besluit](#)

» Uitspraak

1. Het geding in eerste aanleg

(...; red.)

2. Het geding in hoger beroep

(...; red.)

3. De motivering van de beslissing

3.1. Ingevolge artikel 3 lid 4 Wet griffierechten burgerlijke zaken diende de man ervoor te zorgen dat het door hem verschuldigde griffierecht voor zijn verweerschrift tevens incidenteel hoger beroep in de zaak 200.103.600 binnen vier weken na het indienen daarvan zou zijn bijgeschreven op de rekening van het hof dan wel ter griffie van het hof zou zijn gestort. De man heeft het griffierecht niet binnen de termijn van vier weken voldaan. Dat brengt mee dat het hof hem op grond van het bepaalde in 362 Rv in verbinding met artikel 282a lid 2 Rv niet-ontvankelijk zal verklaren in zijn incidenteel hoger beroep in de zaak 200.103.600 en dat het hof op grond van artikel 282a lid 3 Rv geen acht zal slaan op zijn verweerschrift in deze zaak. Omstandigheden die nopen tot het geheel of gedeeltelijk buiten toepassing laten van laatstgenoemde bepalingen op de in artikel 282a lid 4 Rv genoemde grond zijn gesteld noch gebleken.

3.2. De verzoeken in hoger beroep in de drie zaken betreffen nevenvoorzieningen die partijen hebben verzocht ingeval de door de vrouw verzochte echtscheiding tussen hen wordt uitgesproken. De rechtbank heeft de echtscheiding tussen partijen uitgesproken in haar beschikking van 4 november 2009. Het huwelijk van partijen is vervolgens op 15 februari 2010 ontbonden door inschrijving van deze beschikking in de registers van de burgerlijke stand. Het geschil in hoger beroep betreft de nevenvoorzieningen die de rechtbank heeft getroffen inzake (a) de toekenning van een uitkering tot levensonderhoud aan de vrouw (zaak 200.103.610 en (b) de afwikkeling van de huwelijkse voorwaarden van partijen (de zaken 200.103.600 en 200.103.607).

Het hof beveelt voeging van de drie zaken, nu deze deels hetzelfde onderwerp hebben en deels verknochte onderwerpen betreffen. Nu het door de vrouw ingestelde incidenteel hoger beroep is ingesteld onder de voorwaarde dat geen gezamenlijke behandeling van de zaken zou plaatsvinden, beschouwt het hof dit incidenteel hoger beroep als niet ingesteld en behoeven de in dat hoger beroep aangevoerde grieven I tot en met IV, gelijklopend als de grieven I tot en met IV in de zaak 200.103.600, geen bespreking. Het hof zal hierna eerst de afwikkeling van de huwelijkse voorwaarden en vervolgens de toekenning van een uitkering tot levensonderhoud aan de vrouw, voor zover in hoger beroep aan het oordeel van het hof voorgelegd, bespreken en beoordelen.

Afwikkeling huwelijkse voorwaarden

3.3. Dit geschil betreft, zoals al is overwogen, de afwikkeling van de huwelijkse voorwaarden van partijen wier huwelijk op 15 februari 2010 door echtscheiding is ontbonden. In hun huwelijkse voorwaarden hebben partijen iedere gemeenschap van goederen uitgesloten. Zij zijn verder een

regeling over de draagplicht voor de kosten van de huishouding, de periodieke verrekening van inkomsten en pensioenverevening overeengekomen. Het hof beoordeelt in dit verband de grieven I tot en met VI van de vrouw in haar hoger beroep in de zaak 200.103.600. Het hof beoordeelt in dit verband ook de grieven 9 tot en met 12 van de man in zijn hoger beroep in de zaak 200.103.607.

3.4. De rechtbank heeft in de beschikking van 8 juni 2011 overwogen dat de vrouw over de jaren 2003 tot en met 2007 meer dan haar aandeel heeft bijgedragen in de kosten van de huishouding. Zij heeft berekend dat de man aan de vrouw over die jaren in totaal een bedrag van € 145.627,= moet betalen.

3.5. Aan haar berekening heeft de rechtbank voor de jaren 2003 tot en met 2006 de volgende cijfers ten grondslag gelegd:

	kosten huishouding	inkomen man	inkomen vrouw	aandeel man
2003:	€ 87.544,=	€ 68.383,=	€ 69.648,=	€ 43.371,=
2004:	€ 98.083,=	€ 68.383,=	€ 69.648,=	€ 48.592,=
2005:	€ 148.101,=	€ 68.383,=	€ 69.648,=	€ 73.372,=
2006:	€ 146.496,=	€ 68.383,=	€ 69.648,=	€ 72.577,=
totaal				€ 237.912,=

De man heeft € 56.000,= gestort op de Kroonrekening van de vrouw, heeft € 38.181,= via zijn creditcard voor zijn rekening genomen en € 561,= uitgegeven aan boodschappen. De man moet over de jaren 2003 tot en met 2006 aan de vrouw betalen:

$$€ 237.912,= - (€ 56.000,= + € 38.181,= + € 561,=) = € 143.170,=.$$

3.6. Aan haar berekening heeft de rechtbank voor het jaar 2007 de volgende cijfers ten grondslag gelegd:

	kosten huishouding	inkomen man	inkomen vrouw	aandeel man
2007:	€ 196.242,=	€ 60.949,=	€ 74.450,=	€ 88.337,=

De man heeft € 85.880,= betaald en moet over 2007 aan de vrouw nog betalen:

$$€ 88.337,= - € 85.880,= = € 2.457,=.$$

Over de jaren 2003 tot en met 2007 moet de man aldus in totaal € 145.627,= betalen.

3.7. In de bestreden beschikking van 14 december 2011 heeft de rechtbank:

a. vastgesteld dat het te verrekenen vermogen op 5 november 2008 (peildatum) aan de zijde van de vrouw bestaat uit de vordering op de man van € 145.627,= te verminderen met de debetsaldi op haar bankrekeningen van € 6.724,52 en dus in totaal € 138.902,48 bedraagt;

b. vastgesteld dat het te verrekenen vermogen op de peildatum aan de zijde van de man bestaat uit:

– vermogensvorming uit aflossingen	€ 58.119,02
– vordering IB 2008	€ 1.480,=
– saldo Bayerische Vereinsbank	€ 93.837,83
subtotaal	€ 153.436,85
te verminderen met:	
– saldo Deutsche Bank	€ 9.591,57
– schuld aan vrouw	€ 145.627,=
totaal	€ 155.218,57
blijft minus	€ 1.781,72.

3.8. De rechtbank heeft vervolgens beslist dat:

a. de vrouw aan de man de helft van het te verrekenen vermogen aan haar zijde moet betalen, dat is € 69.451,24;

b. er aan de zijde van de man geen sprake is van inkomen (hof: bedoeld zal zijn vermogen) dat voor verrekening in aanmerking komt.

3.9. De rechtbank heeft ten slotte resumerend overwogen dat:

a. de man aan de vrouw moet betalen:

– bijdrage kosten huishouding	€ 145.627,=
– vergoeding Mercedes	€ 17.085,60
– opname bouwdepot	€ 10.311,=
– onderhoudskosten paard	€ 3.465,=
Totaal	€ 176.488,60

b. de vrouw aan de man moet betalen:

– verrekening inkomsten	€ 69.451,24
– overbedeling inboedel	€ 7.500,=
– helft waarde kapitaalverzekering	€ 27.414,13

Totaal	€ 104.365,37
--------	-----------------

c. de man per saldo aan de vrouw € 72.123,23 moet betalen.

3.10. De rechtbank heeft in de bestreden beschikking van 14 december 2011 zowel aan de vrouw als aan de man roerende zaken toegedeeld, aan de vrouw de (rechten uit) de kapitaalverzekering bij Nationale Nederlanden onder polisnummer [...] toegedeeld, bepaald dat de man aan de vrouw € 72.123,23 moet betalen en bepaald dat partijen moeten meewerken aan verevening van het tijdens hun huwelijk opgebouwde pensioen met inbegrip van het Performance Pension bij BASF van de man.

3.11. De vrouw voert in de zaak 200.103.600 zes grieven aan tegen de beslissing van de rechtbank. Haar grieven betreffen:

- de bijdrage van de man in de kosten van de huishouding (grief I);
- opnames door man van € 134.657,= (grief II)
- de uitvoering van het periodiek verrekenbeding (grief III);
- de omvang van de opname uit het bouwdepot (grief IV);
- de verschuldigdheid van wettelijke rente (grief V);
- de verstrekking van gegevens ten behoeve van de pensioenverevening (grief VI).

3.12. De man voert in de zaak 200.103.607 vier grieven aan tegen de beslissing van de rechtbank. Zijn grieven betreffen:

- rechtsverwerking ten aanzien van de verrekening van de kosten van de huishouding over de jaren 2003 tot en met 2006 (grief 9);
- het betrekken van de waarde van de woning van de vrouw in de verrekening (grief 10);
- de verevening van het performance pensioen van de man (grief 11);
- de vaststelling van het door de man aan de vrouw te betalen bedrag van € 72.123,33 (grief 12).

3.13. Het hof bespreekt allereerst grief 9 van de man. De man stelt dat de vrouw haar recht om verrekening van de kosten van de huishouding over de jaren 2003 tot en met 2006 te verlangen heeft verwerkt. Hij voert aan dat het voor hem door tijdsverloop ondoenlijk is zich te verweren tegen de stellingen van de vrouw over de kosten van de huishouding in deze periode. Hij brengt verder naar voren dat de rechtbank erkent dat het tijdsverloop wel degelijk van invloed is en dat niet van de man kan worden verlangd dat hij over alle jaren alsnog een minutieuze administratie bijhoudt dan wel reconstrueert om op de stellingen van de vrouw te responderen. Hij is ten slotte van oordeel dat de methode die de rechtbank heeft toegepast om te komen tot een reconstructie van de periode 2003 tot en met 2006 de toets der kritiek niet kan doorstaan, omdat niet kan worden uitgesloten dat deze leidt tot onevenredige resultaten voor de man of de vrouw.

3.14. Bij de beoordeling van deze grief stelt het hof voorop dat in een geval waarin de kosten van de huishouding voor een groter bedrag ten laste van het inkomen van een echtgenoot zijn gekomen dan waartoe hij in die kosten moet bijdragen, aanleiding bestaat tot vergoeding door de andere echtgenoot. Verrekening zal in het algemeen niet plaatsvinden na iedere uitgave afzonderlijk. Tegen verrekening bij het einde van het huwelijk bestaat het praktische bezwaar dat de voor berekening van

de over en weer verschuldigde bedragen benodigde gegevens veelal niet meer aanwezig zullen zijn. Het ligt daarom voor de hand aan te nemen dat de onderlinge verrekening periodiek plaats dient te vinden na het verstrijken van ieder kalenderjaar. Dit laatste ook omdat over die periode veelal de gegevens zullen moeten worden verzameld die nodig zijn voor het doen van aangifte voor de inkomstenbelasting (HR 29 april 1994 Ter Kuile/Kofman, LJN ZC1362, NJ 1995, 561).

3.15. Het hof stelt vast dat partijen tijdens huwelijk niet jaarlijks na het verstrijken van ieder kalenderjaar zijn overgegaan tot onderlinge verrekening van de kosten van de huishouding.

3.16. De vrouw heeft in dit verband ter mondelinge behandeling het volgende verklaard. Beide partijen vonden de regeling over de kosten van de huishouding in de huwelijkse voorwaarden een faire en duidelijke verdeling. De vrouw werkte bij het aangaan van het huwelijk bij Startup. De man was al deels met pensioen. De man regelde de financiële zaken. In de laatste jaren van het huwelijk, de jaren 2003 tot en met 2007, ging het scheef lopen. De vrouw had het idee dat zij meer ging bijdragen. Wat binnenkwam was nooit genoeg. Haar loon was nog niet binnen of het was al weer op. Partijen hebben daarover samen gesproken, maar de vrouw heeft van de man geen haar bevredigende antwoorden op vragen gekregen. Later is zij een en ander gaan uitzoeken. Het bleek dat er in Duitsland veel kosten werden gemaakt en dat er auto- en benzinekosten waren. Ook bleek dat sprake was van andere geldstromen. In een appartement van de man bleek nog een andere vrouw te wonen, terwijl de vrouw dacht dat het slechts een postadres van de man was. Dat was in 2003/2004. Daarna ging het nog dramatischer met de kosten. De vrouw heeft de man gevraagd of hij niet wat kon gaan verdienen als taxichauffeur. Hij verhulde zijn uitgaven. De vrouw heeft (toen) niet gezegd dat de man geen geld meer zou krijgen, zij wilde het per se redden en alle gaten dichten. Zij heeft niet in de huwelijkse voorwaarden gekeken of advies gevraagd. Pas bij de echtscheiding kwam de verrekening van de kosten van de huishouding naar voren.

3.17. De man heeft ter mondelinge behandeling op dit punt het volgende verklaard. Toen partijen trouwden had de man een hoog inkomen. In die periode is hij hypothecaire verplichtingen aangegaan en heeft hij investeringen gedaan in Nederland en in Halle (Duitsland). Die investeringen zijn echter misgelopen. De man was ervan uitgegaan dat hij met de inkomsten uit huur die investeringen zou kunnen dekken. Alle inkomsten werden besteed aan de kosten van de huishouding. Er was nooit iets over. Toen de man met pensioen ging werkte hij thuis met de paarden van partijen. Partijen hebben wel samen over de uitgaven gesproken en besproken dat er meer uitging dan er inkwam.

3.18. Uit deze verklaringen van partijen blijkt naar het oordeel van het hof dat partijen in elk geval na 2003 met elkaar hebben besproken dat er meer werd uitgegeven dan er binnenkwam en dat in elk geval het gehele inkomen van de vrouw werd uitgegeven. Uit de verklaring van de vrouw blijkt verder dat zij zich realiseerde dat er in Duitsland veel kosten werden gemaakt en dat die kosten zelfs dramatisch toenamen. Uit haar verklaring blijkt ook dat zij daaraan tijdens het huwelijk geen consequenties heeft verbonden, dat zij de man wel heeft gevraagd andere bronnen van inkomsten te zoeken (taxichauffeur), maar dat zij haar inkomsten ter beschikking bleef stellen en de man toen niet heeft gevraagd om verrekening van de kosten van de huishouding. Het hof stelt verder vast dat de rechtbank onbestreden heeft geoordeeld dat het tijdsverloop van invloed is op de wijze van bepaling van enigerlei vordering ter verrekening van de kosten van de huishouding over de jaren 2003 tot en met 2006 en dat van de man niet kan worden verlangd over die jaren alsnog een administratie bij te houden of een reconstructie te maken van zijn inkomsten en uitgaven.

3.19. Op grond van het vorenstaande komt het hof tot het oordeel dat de vrouw het recht om over de jaren 2003 tot en met 2006 de kosten van de huishouding te verrekenen heeft verwerkt en overweegt daartoe als volgt. De vrouw heeft zich kennelijk gerealiseerd dat zij meer uitgaf dan zij hoefde bij te dragen, maar heeft daaraan in de jaren 2003 tot en met 2006 jegens de man geen enkele consequentie verbonden. Daarbij komt dat de gegevens die nodig zijn om deze verrekening uit te voeren over de jaren 2003 tot en met 2006 niet meer volledig beschikbaar zijn, waardoor het feitelijk onmogelijk is uit te rekenen of een van partijen meer heeft bijgedragen dan waartoe zij op grond van de huwelijkse

voorwaarden was gehouden. Het hof is met de man van oordeel dat een reconstructie zoals de rechtbank die heeft gemaakt daarmee onvoldoende rekening houdt en daardoor voor de man onredelijke gevolgen kan hebben. Dat partijen bij huwelijkse voorwaarden zijn overeengekomen dat het recht verrekening van de kosten van de huishouding te vorderen over enig kalenderjaar na vijf jaar vervalft, doet niet af aan de rechtsverwerking door de vrouw. Grief 9 van de man slaagt en grief I van de vrouw, voor zover die de jaren 2003 tot en met 2006 betreft, faalt.

3.20. Het hof dient thans nog grief I van de vrouw, voor zover die betrekking heeft op het jaar 2007, te beoordelen. De vrouw stelt dat de kosten van de huishouding die de man heeft betaald niet € 85.880,= bedragen, zoals de rechtbank heeft vastgesteld, maar € 54.353,=. Zij voert daartoe aan dat er weliswaar betalingen zijn verricht van € 14.795,= (Mastercard) en € 49.962,= (Visacard) ten laste van de rekening van de man bij de Deutsche Bank, maar dat van deze bedragen in totaal een bedrag van € 33.230,= is teruggestort op deze rekening, welk bedrag niet als bijdrage van de man in de kosten van de huishouding kan worden aangemerkt. De vrouw verwijst ter onderbouwing van deze stelling naar productie 32 bij haar brief van 14 december 2009 aan de rechtbank. De man betwist deze stelling van de vrouw en voert aan dat deze creditcards juist gekoppeld waren aan zijn rekening bij de Deutsche Bank, dat de opgenomen bedragen zijn besteed aan de kosten van de huishouding en dat daarna verrekening plaatsvond met het inkomen dat op deze rekening werd gestort. Het hof is van oordeel dat de man de stelling van de vrouw dat in verband met de opnames een bedrag van € 33.230,= is teruggestort op de rekening van de Deutsche bank onvoldoende gemotiveerd heeft betwist. Onder de aanduiding Karte Einzahlung auf Deutsche Bank die is gebruikt voor deze betalingen kan zonder nadere toelichting, die ontbreekt, niet worden begrepen een saldering van de rekening na storting daarop van het inkomen van de man. Grief 1 slaagt in zoverre. Het hof volgt de vrouw in haar herberekening van het over 2007 te verrekenen bedrag en zal bepalen dat de man aan de vrouw ter verrekening van de kosten van de huishouding over 2007 een bedrag van € 19.792,= moet voldoen.

3.21. In de toelichting op grief II stelt de vrouw dat de man in de jaren 2003 tot en met 2007 in totaal € 134.657,= heeft opgenomen van haar Kroonrekening, dat dit bedrag niet is besteed aan de kosten van de huishouding en dat de man de vrouw dit bedrag moet vergoeden. De man betwist dat en voert aan dat de door hem opgenomen bedragen zijn besteed aan de kosten van de huishouding. Het hof is van oordeel dat deze opnames en de vraag waaraan de opgenomen gelden zijn besteed zozeer zijn verweven met de verrekening van de kosten van de huishouding dat grief II, voor zover het de jaren 2003 tot en met 2006 betreft, het lot moet delen van grief I en in zoverre faalt. De vrouw heeft haar recht om terugbetaling van deze bedragen te vragen verwerkt. Voor zover het opnames betreft uit het jaar 2007 (een bedrag van € 41.991,=) oordeelt het hof dat de man, die niet betwist dat hij deze bedragen heeft opgenomen en zich erop beroept dat deze bedragen zijn besteed ter betaling van kosten van de huishouding zijn stelling op dat punt niet, althans onvoldoende heeft onderbouwd. Het hof zal bepalen dat de man aan de vrouw een bedrag van € 41.991,= moet terugbetalen. Grief II slaagt dus voor zover deze betrekking heeft op het jaar 2007.

3.22. Grief III van de vrouw faalt. De vrouw miskent dat het hier toepasselijke artikel 1:141 lid 3 BW ervan uitgaat dat, indien bij het einde van het huwelijk niet is voldaan aan een bij huwelijkse voorwaarden overeengekomen periodiek verrekenbeding, het alsdan aanwezige vermogen vermoed wordt te zijn gevormd uit hetgeen verrekend had moeten worden. Artikel 1:143 BW geeft een nadere regel voor de beschrijving van dit vermogen. Tijdens de parlementaire behandeling is in dit verband door de regering opgemerkt dat de wet ervan uitgaat dat een niet-uitgevoerd periodiek verrekenbeding zich bij het einde van het huwelijk oplost in een finaal verrekenbeding (Kamerstukken II, 2001/2, 27 554, MvA, nr 5, Nota naar aanleiding van het verslag pagina 12). Vermogen is het geheel van goederen en schulden. Bij de uitvoering van een periodiek verrekenbeding op de voet van artikel 1:141 lid 3 BW betreft het dan ook niet alleen goederen, maar ook schulden. Ook de vorderingen van de vrouw op de man uit hoofde van verrekening van de kosten van de huishouding en in verband met opnames door de man van de rekening van de vrouw behoren

tot het te verrekenen vermogen aan de zijde van de vrouw. Vaststaat immers dat deze vorderingen zijn gevormd uit inkomsten uit arbeid die verrekend moeten worden. Hetzelfde geldt voor de daartegenover staande schulden van de man. Die behoren tot het te verrekenen vermogen aan zijn zijde. De vrouw heeft teveel van haar inkomen uit arbeid aan de kosten van de huishouding besteed en krijgt dat weer terug. Bovendien krijgt zij terug hetgeen de man ten laste van haar inkomsten uit arbeid van haar Kroonrekening heeft opgenomen. De man dient alsnog ten laste van zijn inkomsten een bijdrage te leveren aan de kosten van de huishouding en moet ten laste daarvan ook terugbetalen wat hij van de rekening van de vrouw heeft opgenomen. Zijn vermogen wordt daardoor negatief, zodat aan zijn zijde geen te verrekenen inkomsten overblijven. In dit geval bevatten de huwelijksvoorwaarden van partijen een ruim inkomensbegrip (belastbaar inkomen als bedoeld in de Wet op de inkomstenbelasting 1964), dat naast inkomen uit arbeid in elk geval ook inkomsten uit vermogen omvat, zodat de aard en de omvang van de verrekenplicht niet aan het bewijsvermoeden van artikel 1:141 lid 3 BW kunnen afdoen.

3.23. Grief IV van de vrouw faalt. De man betwist haar stelling dat hij € 32.802,27 heeft opgenomen uit het bouwdepot bij Van Lanschot Bankiers onder depotnummer [...] en dit bedrag in zijn vermogen heeft doen vloeien. Het hof is van oordeel dat uit de bankafschriften die ter zake van dit depot zijn overgelegd (productie 26 bij de brief van de vrouw aan de rechtbank van 16 juni 2009) kan worden afgeleid dat de betalingen door de bank ten laste van dit depot telkens zijn geschied op grond van facturen, en dat niet is gebleken dat de betaling van deze facturen uitsluitend of gedeeltelijk ten behoeve van het vermogen van de man is geschied. Bovendien geldt dat betalingen uit een bouwdepot pas plaatsvinden nadat de bank haar fiat daartoe heeft verleend en dat die betalingen verband dienen te houden met het bouwproject waarvoor het depot is ingesteld. Het falen van deze grief leidt ertoe dat het hof evenals de rechtbank zal uitgaan van een opname bouwdepot ter hoogte van € 10.311,=, nu de man tegen dit bedrag geen grief heeft gericht.

3.24. De man heeft tegen grief V van de vrouw geen verweer gevoerd. Voor zover de vrouw enige vordering op de man heeft zal het hof bepalen dat de man daarover de wettelijke rente is verschuldigd vanaf de dag van indiening van het verzoekschrift tot echtscheiding en nevenvoorzieningen door de vrouw bij de rechtbank op 5 november 2008.

3.25. Grief VI van de vrouw en grief 11 van de man hebben betrekking op de verevening van pensioenen van partijen. Vaststaat dat de man een pensioenuitkering van BASF ontvangt van € 1.481,68 en € 5.320,87, beide per maand. De man stelt dat dit laatste pensioen (Performance Pensioen) niet voor verevening in aanmerking komt, omdat het geen ouderdomspensioen is en hij daarvoor geen premies heeft afgedragen. De vrouw betwist dat. Het hof merkt op dat de man geen nadere informatie over dit Performance Pensioen, zoals een pensioenreglement in het geding heeft gebracht. Het hof is van oordeel dat het Performance Pensioen een ouderdomspensioen is, nu het een pensioenvoorziening betreft in het kader van een arbeidsovereenkomst. Verder geldt dat elke betaling die zijn grond vindt in de toezegging van betaling van ouderdomspensioen mede in de verevening dient te worden betrokken, tenzij zulks uitdrukkelijk anders is bepaald (artikel 2, eerste lid, Wet Verevening Pensioenrechten bij Scheiding (WVP); HR 12 augustus 2005, LJN AT2619, NJ 2005, 528). Dat geldt, nu op het huwelijksvermogensregime van partijen het Nederlandse recht van toepassing is, op grond van artikel 1 lid 8 WVP ook voor de pensioenen van de man ingevolge een buitenlandse (Duitse) pensioenregeling, zij het dat het recht op uitbetaling van de vrouw in dat geval slechts jegens de man bestaat en niet jegens de pensioenuitvoerder. Dat er geen premies zijn afgedragen en dat de man de uitkering al tijdens het huwelijk genoot doet aan de noodzaak tot verevening niet af. Grief 11 van de man faalt. De man heeft geen verweer gevoerd tegen het verzoek van de vrouw in verband met haar grief VI. Grief VI slaagt. Het hof zal bepalen dat de man aan de vrouw de verzochte gegevens ter zake van zijn pensioenen ter beschikking moet stellen op straffe van verbeurte van een dwangsom van € 1.000,= voor iedere dag dat de man verzuimt daaraan mee te werken. Het hof zal de dwangsom maximeren tot een bedrag van € 25.000,=.

3.26. Grief 10 van de man faalt. Het moge zo zijn dat uit het voormelde bouwdepot bij Van Lanschot Bankiers gelden zijn geïnvesteerd in de woning van de vrouw, daarmee staat tevens vast dat deze investeringen niet ten laste zijn gekomen van te verrekenen inkomsten. Gelden die uit een bouwdepot ter beschikking worden gesteld, zijn immers geen inkomsten die moeten worden verrekend.

3.27. Nu grief 9 van de man en de grieven I en II van de vrouw (deels) slagen, kunnen de beslissingen van de rechtbank over de vaststelling van de aan beide zijden te verrekenen vermogens (r.o. 3.6) niet in stand blijven. Datzelfde geldt voor de beslissing van de rechtbank inzake het bedrag dat de man uiteindelijk aan de vrouw moet betalen. Het hof zal deze bedragen opnieuw vaststellen met inachtneming van de beslissingen in dit hoger beroep ten aanzien van de grieven.

3.28. Het hof stelt vast dat:

a. het te verrekenen vermogen op 5 november 2008 (peildatum) aan de zijde van de vrouw bestaat uit vorderingen op de man van € 19.792,- (r.o. 3.20) en € 41.991,= (r.o. 3.21), in totaal: € 61.783,=, te verminderen met de debetsaldi op haar bankrekeningen van € 6.724,52 en in totaal € 55.058,48 bedraagt;

b. het te verrekenen vermogen op de peildatum aan de zijde van de man bestaat uit:

– vermogensvorming uit aflossingen	€ 58.119,02
– voordering IB 2008	€ 1.480,=
– saldo Bayerische Vereinsbank	€ 93.837,83
subtotaal	€ 153.436,85
te verminderen met:	
– saldo Deutsche Bank	€ 9.591,57
– schuld aan vrouw	€ 61.783,=
totaal	€ 71.374,57
blijft	€ 82.062,28.

3.29 Het hof stelt vervolgens vast dat:

a. de vrouw aan de man de helft van het te verrekenen vermogen aan haar zijde moet betalen, dat is € 27.529,24;

a. de man aan de vrouw de helft van het te verrekenen vermogen aan zijn zijde moet betalen, dat is € 41.031,14.

3.30. Het hof stelt ten slotte resumerend vast dat:

a. de man aan de vrouw moet betalen:

– verrekening inkomsten	€ 41.031,14
– bijdrage kosten huishouding	€ 61.783,=
– vergoeding Mercedes	€ 17.085,60
– opname bouwdepot	€ 10.311,=
– onderhoudskosten paard	€ 3.465,=

totaal	€ 133.675,74
--------	--------------

b. de vrouw aan de man moet betalen:

– verrekening inkomsten	€ 27.529,24
– overbedeling inboedel	€ 7.500,=
– helft waarde kapitaalverzekering	€ 27.414,13
totaal	€ 62.443,37

c. de man per saldo aan de vrouw € 71.232,37 moet betalen. Grief 12 van de man slaagt, nu het bedrag dat de man aan de vrouw moet betalen € 890,86 lager is dan het bedrag dat de rechtbank had bepaald.

Uitkering levensonderhoud vrouw

3.31. Voorts is in de zaak 200.103.610 in geschil de bijdrage van de man in het levensonderhoud van de vrouw die de rechtbank met ingang van 15 februari 2010 tot 14 december 2011 heeft vastgesteld op € 1.750,= per maand en vanaf 14 december 2011 op € 1.055,= per maand. De man voert negen grieven, genummerd 1 tot en met 8 en 13 aan tegen deze beslissingen. Zijn grieven betreffen de omvang van de behoefte van de vrouw, die door de rechtbank is vastgesteld op € 5.501,= netto per maand, de vraag of zij daarin zelf kan voorzien (grieven 1 tot en met 6) en de invloed van de kosten van de woningen van de man in Duitsland op zijn draagkracht.

3.32. Bij de beoordeling van deze grieven gaat het hof uit van de volgende gegevens.

De man, geboren op [geboortedatum] 1943, is alleenstaand. De man is eerder gehuwd geweest. Van die echtgenote is de man in 1997 gescheiden. De man betaalt aan die ex-echtgenote € 3.100,= per maand aan partneralimentatie.

Het inkomen van de man bestond in juli 2007 uit € 1.363,81 netto per maand van de Deutsche Rentenversicherung en daarnaast uit een pensioen dat in juli 2008 € 6.313,63 netto per maand. Op dit inkomen strekt in mindering € 121,= netto per maand in verband met pensioenverevening.

3.33. De vrouw, geboren op [geboortedatum] 1964, is alleenstaand.

Haar belastbaar loon bedroeg blijkens de overgelegde jaaropgave 2008 in dat jaar € 85.405,=. Blijkens de bij brief van 13 september 2012 overgelegde jaaropgaven 2009 en 2010 bedroeg het belastbaar inkomen van de vrouw bij Eurofiber Nederland BV in die jaren respectievelijk in totaal € 104.949,= en € 103.868,=. De fiscale bijtelling voor het privé gebruik van de zakelijke auto van de vrouw in 2010 bedroeg € 12.494,=.

Haar belastbaar loon bij Eurofiber Nederland BV was blijkens de jaaropgave 2011 in dat jaar € 53.000,=. Zij ontving in dat jaar verder een WW-uitkering van € 6.868,= (fiscaal loon blijkens de jaaropgave 2011 van het UWV). Met ingang van 1 november 2011 is de vrouw in dienst bij UC4 Software GmbH. Haar belastbaar loon bij UC4 Software GmbH bedroeg blijkens de jaaropgave 2011 € 24.597,=. Blijkens de salarisspecificaties van mei tot en met juli 2012 bedraagt het inkomen van de vrouw € 6.500,= bruto per maand, te vermeerderen met de belaste vergoeding van de inkomensafhankelijke bijdrage ZVW van € 296,21 per maand. Daarnaast heeft de vrouw in juli 2012 een “commission settlement” (bonus) van € 1.964,= bruto ontvangen.

3.34. De lasten van de vrouw bedragen per maand:

- € 2.049,08 aan aftrekbare hypotheekrente in 2010 en € 2.002,50 in 2011 en 2012;
- € 499,= aan niet aftrekbare rente in 2010 en € 540,67 in 2011 en 2012;
- € 200,= aan premie levensverzekering gekoppeld aan de hypotheek;
- € 95,= aan overige eigenaarslasten;
- € 132,= aan ziektekosten;
- € 163,= premie basis-aanvullende verzekering ZVW,
- € 14,= eigen risico, verminderd met het in de bijstandsnorm begrepen nominale deel premie ZVW van € 45, voor een alleenstaande.

Het eigenwoningforfait van de woning bedraagt € 4.878,= in 2010 en € 4.125,= in 2011 en 2012 per jaar.

3.35. De man stelt de hoogte van de behoefte van de vrouw ter discussie en voert aan dat de vrouw zelf in haar huwelijksgerelateerde behoefte voorziet en kan voorzien.

3.36. Het hof stelt voorop dat het voor de bepaling van de hoogte van de mede aan de welstand tijdens het huwelijk gerelateerde behoefte van de vrouw rekening dient te houden met alle relevante omstandigheden. Dit betekent dat de rechter zowel in aanmerking zal moeten nemen wat de inkomsten tijdens de laatste jaren van het huwelijk zijn geweest als een globaal inzicht zal moeten hebben in het uitgavenpatroon in dezelfde periode om daaruit te kunnen afleiden in welke welstand partijen hebben geleefd. De hoogte en de aard van zowel de inkomsten als de uitgaven geven immers een aanwijzing voor het niveau waarop de onderhoudsgerechtigde na de beëindiging van het huwelijk wat de kosten van levensonderhoud betreft in redelijkheid aanspraak kan maken. Ook (de mogelijkheid van) vermogensvorming zal in beginsel – afhankelijk van de omstandigheden – bijdragen tot het oordeel dat echtelieden in een bepaalde welstand hebben geleefd. De behoefte zal daarnaast zo veel mogelijk aan de hand van concrete gegevens betreffende de reële of de met een zekere mate van waarschijnlijkheid te verwachten kosten van levensonderhoud door de rechter worden bepaald. In hoeverre de vaste lasten en de overige, globaal te schatten, uitgaven of reserveringen voor te verwachten lasten van de onderhoudsgerechtigde redelijk zijn, zal mede beoordeeld moeten worden naar de mate van welstand zoals deze door de rechter op vorenbedoelde wijze is vastgesteld. Door bij de berekening van de hoogte van haar behoefte enkel uit te gaan van 60% van het gezamenlijk gezinsinkomen dat partijen aan het einde van het huwelijk verdienden, miskent de vrouw dat de behoefte aan alimentatie in redelijkheid moet worden bepaald aan de hand van alle relevante omstandigheden. Grief 1 van de man slaagt in zoverre.

3.37. Het hof gaat voor de vaststelling van de mede aan de welstand tijdens het huwelijk gerelateerde behoefte van de vrouw uit van het bij brief van 10 juli 2009 door de advocaat van de vrouw overgelegde (netto) behoefte overzicht. Het hof zal hierna de posten van dat overzicht, die ook ter mondelinge behandeling in hoger beroep zijn besproken met partijen, achtereenvolgens beoordelen.

– hypotheek (woonlasten):

De vrouw heeft tijdens de mondelinge behandeling in hoger beroep erkend dat de post hypotheek van € 2.750,= per maand een bruto bedrag betreft en dat rekening moet worden gehouden met de netto hypotheekrente. Hierbij heeft de vrouw, onweersproken verklaard dat een deel van de hypotheekrente, voor zover deze betrekking heeft op een deel van de lening groot € 138.000,= niet aftrekbaar is, omdat dat deel een consumptief krediet betreft. De aftrekbare hypotheekrente bedraagt afgerond € 2.000,= bruto per maand. Het hof gaat gelet op de hoogte van het inkomen van de vrouw

ervan uit dat dit correspondeert met een netto bedrag aan hypotheekrente van € 1.000,= per maand en acht het redelijk met dit bedrag voor de netto behoefte van de vrouw rekening te houden. Het hof houdt ook rekening met de niet-aftrekbare rente en rondt die af op € 500,= per maand.

– kosten gas/water/electra:

De man heeft deze door de vrouw op € 521,= per maand berekende kosten betwist. Hij is van mening dat € 300,= per maand ter dekking van deze kosten voldoende is. De vrouw heeft onweersproken aangevoerd dat die kosten hoger zijn dan gemiddeld omdat zij een ruime vrijstaande woning bewoont met bijgebouwen en meer water gebruikt in verband met de verzorging van haar paarden. Het hof volgt de vrouw in haar stelling en begroot deze kosten in redelijkheid op € 521,= per maand.

– levensonderhoud/eten/drinken:

Met de vrouw is het hof van oordeel dat de door haar gestelde kosten van € 500,= per maand, ongeveer € 125,= per week, niet onredelijk hoog zijn.

– representatiekosten/kleding/stomerij/schoenmaker en dergelijke:

Het hof zoekt voor deze post in redelijkheid aansluiting bij het door de man tijdens de mondelinge behandeling in hoger beroep genoemde bedrag van € 250,= per maand.

– autokosten:

Het hof acht de door de vrouw opgevoerde autokosten van € 500,= per maand niet onredelijk, nu de vrouw thans werkzaam is als salesmanager in de Benelux en deze kosten met ingang van 1 november 2011 niet meer vergoed krijgt.

– onderhoud trailer/tractor/grasmaaier en dergelijke en brandstof (€ 125,= per maand),

– onderhoud omheining terrein & paardenpaddocks (€ 83,= per maand),

– onderhoud & schilderwerk bijgebouwen, zadelkamer, stallen, study en dergelijke (€ 208,= per maand):

De vrouw begroot voormelde onderhoudskosten aldus op € 416,= per maand. De man heeft deze onderhoudskosten weersproken en bij gebrek aan onderbouwing van die kosten door de vrouw, verzocht deze kosten op € 150,= per maand vast te stellen. Het hof acht het redelijk nu een nadere onderbouwing door de vrouw van deze onderhoudskosten ontbreekt, uit te gaan van het door de man genoemde bedrag van € 150,= per maand.

– onderhoud paarden voer, smid & dierenarts vier paarden en honden:

Het hof sluit aan bij de door de man gestelde kosten van € 350,= per maand nu is gebleken dat de vrouw – anders dan in het verleden – niet vier paarden maar twee paarden en een pony te verzorgen heeft.

– onderhoud huis schilderen, ketel, schoorsteen vegen en dergelijke:

Het hof houdt rekening met het door de vrouw gestelde bedrag van € 250,= per maand.

– hulp in de huishouden, paarden en tuin en glazenwasser:

Met de man acht het hof deze door de vrouw gestelde kosten van € 420,= per maand mede gelet op de hiervoor reeds in aanmerking genomen kosten, te hoog. Het hof houdt in redelijkheid rekening met € 300,= per maand.

Het totaal van al deze posten bedraagt € 4.321,=.

De man heeft de volgende posten in het behoefte overzicht van de vrouw niet bestreden:

- gemeente belasting van € 150,= per maand,
- verzekering & lijfrente van € 167,= per maand,
- schotel, tv, KPN telefoon & internet, Premium, mobiel van € 100,= per maand
- kadootjes & bloemen verjaardagen en invitaties van € 50,= per maand
- cosmetica/kapper van € 150,= per maand en
- vakanties van € 333,= per maand. Het totaal van deze posten bedraagt € 950,= per maand.

Het hof stelt de behoefte van de vrouw aldus vast op een bedrag van € 5.271, netto per maand.

3.38. Het hof heeft het netto besteedbaar inkomen per maand van de vrouw over de jaren 2010, 2011 en 2012 berekend en is daarbij uitgegaan van de hiervoor onder 3.33 en 3.34 vermelde financiële gegevens van de vrouw. Dit netto besteedbaar inkomen is per maand in 2010 € 5.377,=, in 2011 € 4.920,= en in 2012 € 4.816,=. Het hof is van oordeel dat de vrouw met dit inkomen, waarbij nog opgeteld moet worden hetgeen zij in het kader van de verevening van de pensioenen van de man zal ontvangen in redelijkheid geacht moet worden in haar behoefte van € 5.271,= te kunnen voorzien.

3.39. Grief 1 van de man slaagt, voor zover de man daarmee betoogt dat de vrouw zelf in haar behoefte kan voorzien. Grief 1 voor het overige, alsmede de grieven 2 tot en met 8 en 13 van de man behoeven daarom geen bespreking meer. Het hof zal de bestreden beschikking op het punt van de partneralimentatie vernietigen en het verzoek van de vrouw alsnog afwijzen.

4. De beslissing

Het hof, beschikkende in het principaal en het incidenteel hoger beroep:

in de zaak 200.103.600

verklaart de man niet-ontvankelijk in zijn incidenteel hoger beroep in de zaak 200.103.600;

en voorts in de gevoegde zaken 200.103.600, 200.103.607 en 200.103.610

verstaat dat niet is voldaan aan de door de vrouw verbonden voorwaarde voor haar verzoek in incidenteel hoger beroep;

vernietigt de beschikkingen van de rechtbank Zutphen van 4 november 2009 en 14 december 2011, voor zover aan het oordeel van het hof onderworpen, en in zoverre opnieuw beschikkende:

bepaalt dat de man aan de vrouw een bedrag van € 71.232,37 moet betalen, te vermeerderen met de wettelijke rente daarover vanaf 8 november 2008;

bepaalt dat de man aan de vrouw ter beschikking zal stellen de gegevens van zijn Pensionskasse, de Rentenversicherung en het Performance Pension, voor zover deze betrekking hebben op de huwelijkse periode, ter vaststelling van het aandeel van de vrouw ten aanzien van deze pensioenen ingevolge de huwelijkse voorwaarden, binnen twee weken na de uitspraak van deze beschikking op straffe van verbeurte van een dwangsom ten behoeve van de vrouw van € 1.000,= voor iedere dag dat de man verzuimt hieraan te voldoen, dit met een maximum van € 25.000,=;

verklaart deze beschikking tot zover uitvoerbaar bij voorraad;

wijst het verzoek van de vrouw om een bijdrage van de man in haar levensonderhoud en het meer of anders verzochte af;

verwerpt het beroep voor het overige.

» Noot

1. Inleiding

Twee verschillende uitspraken waarbij het toepasselijk recht op de verevening van de pensioenaanspraken ter sprake is gekomen. De onderhavige uitspraak zal in deze annotatie kort worden besproken samen met een andere uitspraak van het Hof Arnhem van 20 december 2012, ECLI:NL:GHARN:2012:BZ0618, opgenomen in dit nummer onder «JPF» 2013/147. De vraag die hierin centraal zal staan is: welk recht is van toepassing op pensioenverevening in een internationale context?

2. Kwalificatie

Duidelijk is dat pensioenverevening niet onder de materiële werkingssfeer van het Haags Huwelijksvermogensrecht Verdrag 1978 valt (A. van Maas de Bie, 'De Wet conflictenrecht pensioenverevening bij scheiding', *NIPR* 2001, p. 173-186; zie ook Hof Arnhem 18 december 2012, ECLI:NL:GHARN:2012:BY7142, opgenomen in dit nummer «JPF» 2013/165). Ondanks het feit dat dit Verdrag van toepassing is op het huwelijksvermogensrecht, dienen andere bronnen te worden geraadpleegd om antwoord te geven op de vraag welk recht van toepassing is op de pensioenverevening van partijen. De eerste vraag die rijst is hoe men pensioenverevening dient te kwalificeren. Deze kwalificatie ligt op het kruispunt van vier verschillende kwalificaties namelijk huwelijksbetrekkingen, echtscheiding, alimentatie en huwelijksvermogensrecht. Veel discussie heeft plaatsgevonden omtrent deze vraag, maar inmiddels heeft de Nederlandse wetgever hier de knoop over doorgehakt. Ondanks het feit dat de Nederlandse wetgever de link met het huwelijksvermogensrecht heeft losgelaten ten aanzien van het *materiële recht*, heeft de Nederlandse wetgever desalniettemin ervoor gekozen om de *ipr-aspecten* van pensioenverevening onder de kwalificatie van het huwelijksvermogensrecht te brengen. Deze keuze is mede geënt op het advies van de Staatscommissie hieromtrent (te raadplegen op <http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/rapporten/1998/04/06/pensioenverevening/pensioenverevening.pdf>)

In art. 10:51 BW staat dat "Of een echtgenoot bij echtscheiding of scheiding van tafel en bed recht heeft op een gedeelte van de door de andere echtgenoot opgebouwde pensioenrechten, wordt beheerst door het recht dat van toepassing is op het huwelijksvermogensregime van de echtgenoten, behoudens artikel 1 lid 7 van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding." Hoewel bij eerste lezing de tekst redelijk duidelijk lijkt te zijn, rijzen er toch vragen over de toepassing van deze bepaling.

3. Verwijzingsregels of materieel recht?

Zoals al door Van Maas de Bie is aangegeven, kan de verwijzing in art. 10:51 BW "het recht dat op het huwelijksvermogensrecht van toepassing is" op twee verschillende manieren worden geïnterpreteerd. Enerzijds zou men kunnen zeggen dat de verwijzingsregels van het huwelijksvermogensrecht van toepassing zijn. Anderzijds zou men kunnen zeggen dat het materiële recht dat van toepassing is op het huwelijksvermogensrecht, tevens van toepassing is op de pensioenverevening. Zoals Van Maas de Bie aangeeft in haar artikel, zouden deze twee verschillende benaderingen tot verschillende toepasselijke rechtstelsels kunnen leiden. Beide opvattingen zijn in de literatuur verdedigd (zie bijvoorbeeld A.P.M.J. Vonken, *Asser Serie Deel 10.II Internationaal Privaatrecht. Internationaal personen-, familie- en erfrecht*, Deventer: Kluwer 2012, p. 188, nr. 91).

Steun voor deze uitleg treft men ook in de Kamerstukken behorend bij de Memorie van Toelichting bij de invoering van de Wet conflictenrecht pensioenverevening (WCVP). Aangezien de tekst van art. 10:51 BW letterlijk is overgenomen van art. 10a Wet conflictenrecht huwelijksvermogensrecht (hierna WCHv), welk artikel wederom door de Wet conflictenrecht verevening van pensioen bij scheiding is ingevoerd, ligt het voor de hand dat de uitleg die aan art. 10a WCHv is gegeven nog steeds geldt ten opzichte van art. 10:51 BW:

“Een andere mogelijkheid is om de pensioenverevening onder te brengen in de verwijzingscategorie huwelijksvermogensrecht. Afhankelijk van de omstandigheden van het geval betekent dat dat voor (analogische) toepassing in aanmerking komen de regels van het Verdrag inzake het recht dat van toepassing is op het huwelijksvermogensregime van 14 maart 1978 (*Trb.* 1988, 130, hierna: Haags Huwelijksvermogensverdrag van 1978) en de Wet conflictenrecht huwelijksvermogensregime, dan wel hetzij de conflictregels zoals neergelegd in het arrest Chelouche/Van Leer (HR 10 december 1976, *NJ* 1977, 275), hetzij het Verdrag betreffende wetsconflicten met betrekking tot de gevolgen van het huwelijk ten opzichte van de rechten en verplichtingen der echtgenoten in hun persoonlijke betrekkingen en ten opzichte van hun goederen van 17 juli 1905 (*Stb.* 1912, 285, hierna: Haags Huwelijksgevolgenverdrag van 1905).” (*Kamerstukken II*, 1999/2000, 27 049, nr. 3, p. 8 (MvT). Dezelfde strekking is ook te vinden in *Kamerstukken II*, 1999/2000, 27 049, nr. 5, p. 3 (NV).)

Een dergelijke interpretatie betekent dat men vervolgens zou moeten vaststellen of een eventuele rechtskeuze die in het kader van het huwelijksvermogensrecht is uitgebracht, tevens van toepassing is op de pensioenverevening. Dat hoeft derhalve niet altijd zo te zijn, vooral als men te maken heeft met een ondubbelzinnige rechtskeuze voor een bepaald huwelijksgoederenregime die voortvloeit uit huwelijksvoorwaarden (art. 11 jo. 12 Haags Huwelijksvermogensrecht Verdrag 1978). In die zin zou het mijns inziens wel heel goed mogelijk zijn dat het gekozen recht van toepassing is op het huwelijksvermogensrecht, maar dat de objectieve verwijzingsregels een ander recht aanwijzen voor de pensioenverevening.

4. Werking van art. 1 lid 8 WVP

Desalniettemin als Nederlands recht van toepassing is op het huwelijksvermogensrecht, dan bepaalt art. 1 lid 8 WVP dat het Nederlands recht tevens van toepassing is op pensioenen ingevolge een buitenlandse pensioenregeling die niet is een pensioenregeling als bedoeld in het vierde, vijfde of zesde lid van de WVP met dien verstande dat een recht op uitbetaling als bedoeld in art. 2 slechts bestaat jegens de andere echtgenoot (zie Hof Arnhem 20 december 2012, ECLI:NL:GHARN:2012:BZ0618). De andere echtgenoot krijgt dan dus geen eigen recht op uitbetaling jegens het pensioenfonds; conversie in een recht dat gebaseerd is op de eigen omstandigheden is dan ook niet mogelijk.

mr. dr. I. Curry-Sumner,